

in imajo ti tujci cerkvo v Innsbrucku in v Meranu s tujimi iz Pruskega prišedšimi pridigarji. Človek bi sedaj mislil, da bodo tudi katoliški redovniki, laški jezuiti, v Briksenu smeli ostati. Ali temu ni tako. Minister Stremajer je tem 29. febr. ukazal šolo in odgojišče fantičev v Briksenu razpustiti in oditi. Vsled takih dogodkov so Tiroleci jako razburjeni — povsod molijo za ohranitev verske edinosti na Tirolskem, katoliška politična društva pa marljivo zborujejo.

Za novo cerkvo Srca Jezusovega v Gradcu je nabranih 40.280 fl. Razun tega je obljubljeno klučarsko delo do 500 fl., mizarsko do 200 fl. in steklarsko ali glažarsko do 50 fl. zastonj!

Spriden učitelj. V Straden-u nad Radgono imajo učitelja, kojega sedaj kmetje tožijo in zahtevajo, da se naj popolnem iz učiteljstva odpravi. Omenjeni učitelj je imel navado svojim učencem vedno razlagati, da je molitev pred in po šoli gola potrata pri času, da ni nebes, ne pekla, da je spoved abotna, od mešnikov izmišljena naprava. Ko se je v šoli na steno obesilo novo, leseno razpelo ali „božja martra“ je otrokom rekel: „ko bi le celi seženj drv v sebi imel ta križ, za kurjatvo bi bil ravno prav . . . ta štor sodi v peč, pa ne v šolo . . . Ko so otroci to doma povedali, so se stariši zavzeli in vsi nevoljni učitelja tožili.

Nepričakovan hvalivec civilnega zakona se je našel pri Magjarih. Ti so namreč v Budapeštu na mesto umrlega Deaka v poslanca izvolili Mih. Horvata, ki se da škofa zvati. Ta človek je sicer mešnik, pa nobena škofija na celem svetu ga neče imeti. Leta 1848. je, sam puntar, od putarskega magjarskega ministerstva šil za škofa imenovan, ali papež ga niso nikdar potrdili, nihče ga ni v škofa blagoslovil; tudi svitli cesar ga niso nikdar papežu nasvetovali in po dokončani revoluciji je bil Miha Horvat na vislice obsojen. Tej kazni je všel zbegnovši na Švicarsko, kder je postal freimavrer in si po civilnim zakonu pridjal neko babče. To je nepričakovani hvalivec civilnega zakona in naslednik Deakov v časti poslanstva za državni zbor v Budapeštu. Skoro vsak pameten človek se temu čudi, liberalni listi pa ne vedo samega veselja, kar bi začeli, ker so, kakor sami pravijo, celo škofa našli, ki od njih zaželjeni civilni zakon hvali.

K. Njih eminencija, kardinal Ledohovski, nadškof Poznanski na Pruskem, ki so bili, kakor čitatelji „Gospodarjevi“ že vejo, zavoljo svoje zvestobe v škofovskem poklicu, na dve leti v ječo obsojeni, ktero so letos na svečnico dostali, so se na svojem potu v Rim na pepelnico sredo z brzovlakom skozi Maribor peljali. Na kolodvoru so jih pričakovali naš milostljivi knez in škof, spremljani od štirih korarjev, grof in grofinja Brandis s svojo družino, grof Dorsaj, general Ritter, več viših oficirjev in drugih svetnih gospodov. Prevzišeni popotnik so z vidnim veseljem srčno pozdravljenje našega milostljivega kneza in škofa,

in izraz počestčenja drugih pričujočih sprejeli. Na bledem licu so se jim brale britke sledi prestane hude ječe, in precej pripognjena visoka telesna postava sicer še le 53 let starega kardinala je dosti glasno pričala, kako hudo je dveletna ječa s prenuogimi dušnimi britkosti, ki so le Bogu znane, telesno moč oslabila in zdravje spodkopala. Njih dohod se je hipno razglasil po kolodvoru, in zdajci je stala obilna množica ljudstva pred vozom, ki je z velikim spoštovanjem in vidnim sočutjem vzvišenega mučenika ogledovala, kar nas je jako tolažilo.

Po kratkih minutah so vzeli zopet od nas slovo; in novine poročajo, da so 3. t. m. srečno dospeli v Rim, na kolodvoru že pričakovani od mnogih visokih cerkvenih častnikov in svetnih plemenitnikov. Naj jim služi srčno sočutje, ki se jim je vsepovsodi na potu izkazovalo, v dokaz vesoljnega pripoznanja njih visokih zaslug pa tudi v pokrepčanje oslavljenega zdravja!

Na Laškem zanimiva sedaj mnogo ljudi čudodelna podoba Zveličarjeva na steni cerkve v Ploti blizu mesta Avellino. Podoba je na steno naslikana in je stara, spraskana in odrta, da se blizu ne pozna, kaj da predstavlja. Toda 2 leti že se ob posebnih časih podoba tako sveti in lesketa, da začudeni ljudje Zveličarja gledajo v nepopisljivi nebeški lepoti. Lani se je ta prikazen videla 17. jan. na god Imena Jezusovega, 25. jan. na den spreobrnjenja sv. Pavla, potem 9., 10. in 12. marca na slovesnost sv. Rešnje krvi, na belo nedeljo, na Trojičko nedeljo in 29. sept. in 30. nov. v pričo brezštevilnega ljudstva, ki je bilo zaradi svetoletnih odpustkov zbrano. Prikazen je vero med ljudmi uživila, mnogo grešnikov spokorila in veliko nevernikov spreobrnila. Sv. Oče Pij IX. so pobožnim obiskovalcem cerkve v Ploti podelili velike lateranske odpustke.

Gospodarske stvari.

Novi plug za gorate kraje.

M. Potrebo ročnega in okretnega pluga gorcanci živo občutijo. Navadni, po naših goratih krajih udomačeni noriški dvojnasočni plug ni le neokreten, ampak tudi težek in delo z njim težavno. Ta plug z ravno leseno odkladnico ali plužno desko, z lemežem od odkladnice popolnoma ločenim in rekel bi celo neprimernim, je skoraj popolnoma v nasprotju z prvimi postavami mehanike.

Naloga naredbe pripravnega obratnega pluga se je reševala polagoma. Najprej so se premenile odkladnice, potem se je prestavil lemež, popravilo dvakrat obratno ruhavla, postavila naopačno francoska dvojnasočni pluga in slednjič je prišel Skelton z svojim obratnim plugom.

Ta je sicer najpopolnejši obratni plug. Vendar pa je pretežek, preveč sestavljen in predrag.

Naši gorjanci, katerim večidelj prav tesno za denarje hodi, si ga ne morejo lahko omisliti.

Tej nepriliki prihaja nekoliko v okom ameriškanski obratni plug. Vendar pa njegova naprava ni popolnoma nova. Že pred 20 leti je prišel iz Hohenheimske fabrike nepopolen po ameriškem posnet plug. V načelu obstoji ta ameriškanski obratni plug iz dvojčkastega plužnega telesa, katero se okoli srednje napodplatne osi za pol kroga od desne na levo in naopak obrniti da. Obračanje plužnega telesa ni niti mučno niti mudno. Vendar pa se zavijana odkladnica ne da lahko izmisliti, ktera bi na obe strani popolnoma odkladala. In ti zapreki se tudi ameriškanski obratni plug ni mogel popolnoma izogniti. Nasproti pa so vendar vse okoliščine z posebno razumnostjo tako porabljeve, da se more tej zapreki vsaj kolikor toliko izogniti. Lemež je v zvezi z nosatim črtalom tako napravljen, da lemeževa rez po obračanju plužnega telesa služi za črtalo in črtalo za lemežovo rez. Odkladnica je za srednjo zemljo zmerno izbočena in spodaj na nazad priležno izrezana, da je vse nepotrebno drganje in ribanje odstranjeno. Gredelj in ročica sta v pravih razmerah iz trdega lesa narejena.

Za podpiranje gredelja je spodaj ameriškansko koračno kolo postavljeno. To je v obče najprostejša in za delo na visečih tleh gotovo najprimernejša plužna podstava. Sem ter tje v vlažni in ilovnati zemlji bi bilo le malo večje koračno kolo nasvetovati. Globočina brazd se da prav točno in lahko uravnati. Dvojčasta naprava odkladnice ne zaprečuje preveč prevračanja grud, če brazde niso globočejše od 16 cm. Če pa je brazda globočejša in zemlja prhka in rahla, takrat se sicer zgornja založna odkladnica nekoliko z prstjo nabasuje, vendar pa brez vse zapreke.

Ta plug je 40 kilogramov, tedaj še cent ne težek in velja 50 fl. Dobiva se pri Clajton-u & Shuttlesworth-u v Mariboru. Priporočati se more gorjanskim kmetovalcem, posebno pa društvom in popotnim učiteljem poljedelstva, da o njem v svojih popotnih podukih govoré. W. L.

Salatne rastline.

M. Ni kmalo bolj priljubljene in bolj zdrave zelenjave kakor so razne salatne sorte. Bodi si v vročem poletnem času, bodi si v hladni zimi, salata se kot krepilna jed vedno rada na mizi vidi. Ni zelenjave, ki bi bila na mizi knezovi, kakor na mizi ubogega težaka bolj navadna. Ker je toraj ta rastlina tako razširjena in iskana, hočemo o njej nekoliko obširnejše govoriti in najprej o raznih sortah salate in potem o njenem pridelovanju in obdelovanju svoje povedati.

Rastline za salato so večidelj jednoletne ali k večemu dveletne rasti. Za salato se rabijo ali listi, ali korenine ali pa tudi sad. Redkeje se jemljejo za prikuho v kuhinji.

I. Salata.

Te rastline je veliko, veliko sort, ki se še vrh tega zopet v več podsort razdeliti dajo.

- A. Porezna salata.
- B. Vezavna salata.
- C. Salata glavatica.

A. Porezna salata, tudi večna salata imenovana. Ta ne gre v glave in se spomladi za salato ali tudi v za prikuho zarezuje. Razne sorte imajo tudi razne barve, katerih je rana kodravka najboljša.

B. Vezavna salata, tudi rimska ali kuhavna salata imenovana. Ta sicer že sama po sebi nekoliko v glave gre, vendar se hoče, da so listi beli in nježni. Vezavne salate je več podsort, ki so sicer raznih barv, vendar pa po kakovosti le malo med seboj različne.

C. Salata glavatica. Listi grejo sami po sebi v glave in je ta salata posebno po naših krajih priljubljena in v obče pridelovana. Najboljše podsorte so:

a) Velika kodrasta glavatica, tudi velika žolta brazilijanska imenovana. Glave so velike in listi nježni in lubki. Seme je belo.

b) Velika žolta salata, tudi turška ali holandska glavatica imenovana. Glave so velike, listi nježni in seme belo. Ta sorta je sploh razširjena in visoko obrajtna.

c) Mala glavatica, tudi kamna ali jajčna glavatica imenovana. Glave so male pa trde in godne. Ta salata je visoko obrajtna posebno v gnojnih gredah sa gnanje. To so žolte in zelene sorte z belim in rujave z črnim in belim semenom.

d) Velika zelena zimska glavatica. Glava je zelena, trda in rano godna. Ta salata pretrpi zimo in je ravno zaradi tega zelo iskana.

e) Rujava glavatica, tudi maslena ali švicarska glavatica imenovana. Ta sorta je manj znana. Glave so velike, listi ob krajih rujavi in mastni na pogled. Ne gre lahko v glave, je zelo iskana. Seme je belo.

f) Pestna glavatica tudi salata posteroka imenovana. Glave so majhne, listi krvavo pestni, zelo nježni in prijetni. Ta sorta se mora dobro obdelovati, sicer gre prenažno v seme. Seme je črno.

Kar se obdelovanja tiče, se opisane salatne sorte in podsorte takole ločijo: 1) Porezne, 2) Trgavne, 3) Poletne, 4) Zimske salate.

(Konec prihod.)

M. Ajdina slama je svinjam škodljiva. Na neki graščini so z ravno izmlačeno ajdino slamo svinjam hleve nastiljale. Svinje pa so po zrnju, ki je še sem ter tje zaostalo, stikati začele pa tudi slamo z zrnjem vred prav željno žrle. Pa kmalo so tudi vse zbolele. Prebavljanje se jim je bilo po zavžiti slami popačilo in niti zdravila za bljuvanje niti za trebljenje so pri starejših, ktere so se slame nekoliko več nav-

žrle, niso kaj opravila in vse so morale vsled črevesnega vnetja poginiti. Le mlajše, ki niso toliko te slame zavžile, so bile po rečenih zdravilih otete. Treba je toraj opaznosti.

Sejmovi na Štajerskem. 10. marca v G. Kostivnici, v Orehovivsi pri Brežicah, v Pilštanju, v Sp. Pulskavi. 11. marca v Mariboru in Slov. Graču. 12. marca pri sv. Lovrenu na polju. 13. marca pri sv. Jurju pri Celju, v Poličanah in v Selnici pri Dravi. 15. marca v Pleterjah. 17. marca v Podčetrtku, v Lembergu, v Ročici in v Trbovljah. 18. marca v Kamci, na Gori in Vidmu.

Sejmovi na Koroskem. 2. marca v Strassburgu; 7. marca v Gminda. 13. marca v Labodu. 20. marca v Zg. Beli in v Grebinju.

Dopisi.

Iz Celja. (Švedske sestre — usmiljene sestre.) V pretečenem pustu bile so v kazino povabljene 4 švedske pevkinje, ktere zavoljo svojih čveterospevov slovijo po celi Evropi in so tudi tukaj krasno pele; prišlo je toliko poslušalcev, da so za eno dobro uro svojega petja prejele celih 365 fl. in se njim je še vse drugo človeku potrebno iz dohodkov plačati zamoglo, res lepa plača!

A ne le prostori veselja so sedaj pri nas polni, tudi oni kraji, ki so navadno žaljuočim namenjeni, kakor ječe in bolenišnice so natlačene; v naši jetnišnici, kjer ima le do 200 jetnikov prostora, je njih število blizu do 300 narastlo, vse luknje so natlačene; tudi naša nova bolenišnica je od novega leta, kar jo usmiljene sestre oskrbljujejo, vedno polna. Med tem ko je prej od 15 — 35 bolenikov navadno bilo, je sedaj njih število že za polovico poskočilo; bolniki, ki doma nimajo posebno dobre postrežbe sedaj v bolenišnico priti hočejo, pri vsem tem pa, da se sedaj za bolenikov veliko večje število boljše skrbi, so stroški manjši od prej, kakor zadnji „Cillier Anzeiger“ poroča. Poročilo mestnega zastopa 4. t. m. pravi, da je lani mesca prosinca bilo 32 bolenikov sprejetih in sprejstnimi vred 70 oskrbljenih; letos pa je bilo v istem mescu 56 bolenikov sprejetih in z ostalimi iz prejšnjega leta bili so 103 oskrbljeni, in vendar so odkar usmiljene sestre tudi za hrano skrbeti imajo, stroški bili letos mesca prosinca manjši, kakor so bili lani in boleniki dobivajo boljše in obilnišo hrano, kakor prej. Postrežba po usmiljenih sestrah je baje izvrstna! Lepše pohvale gotovo nihče usmiljenim sestram dati ne more, kakor je ta, pri kateri številke tako glasno govorijo, in vendar se take na krščanski podlagi v kat. cerkvi napravljene ustanove navadno preganjajo!

Iz Pohorja. († J. Kunej). Ne le pepelnična sreda nam je govorila, — ampak že pustni torek je glasno klical: „Spominjaj se človek, da si pe-

pel, da se boš zopet v pepel spremenil“. Ravno ta den smo izročili materi zemlji Čadramskega župnika Janeza Kunej-a, gospoda dalječ okrog dobro znanega zavolj ljubeznivosti in svoje gostoljubnosti. Zato je pa tudi za njimi vse obča žalost. Od blizo in dalječ so prihiteli rajnega duhovni in neduhovni prijatelji in znanci, jim skazat zadnjo čast. Duhovnikov je bilo 24, ljudstva pa brez števila pri pogrebu. Čast. g. Jožef Virk, rajnega součenec so govorili milo nadgrobnico. Preč. g. nadžupnik Konjiški so jih pokopali.

Kolikor je meni znano, so rajni služili za kaplana v Šmartnem v Rožni dolini, pri Novicerkvi več let, in v Sl. Bistrici. Od tod so prišli v Čadrame, kjer so kakor župnik živeli skoraj skozi celih 26 let. Lani so svojo 25letnico obhajali, kar je bilo tudi v „Sl. Gosp.“ popisano. Bili so v teh letih 2krat Konjiške dekanije administrator in lani počesčeni z naslovom duhovnega svetovalca.

Umrli so v 67. letu svoje starosti po kratki pa hudi bolezni. Zapirala se jim je voda. Trpeli so neznane bolečine in gotovo so vzdihovali s sv. Pavlom: kdo me bo rešil od telesa tē smrti? ... Gospod Bog jih je rešil. Zaspali so v Gospodu v nedeljo večerko po prejetih sv. zakramentih umirajočih. Naj po tem kratkem trpljenju zauživajo večen počitek!

Iz Podčetrka. (Slabe steze). Moral sem minoli teden iti po svojih opravkih v Virštajn, ki je eno uro od tukaj proti jugo-zapadu, a srce me je bolelo, ko sem prelepe kraje tako zapuščene videl hodeč po cesti od Golobinjaka v Virštajn. Mnogo sem čul tožiti o slabih časih, da nikjer krajcarja ni dobiti. Skoro vsak mi je rekel: „kaj mi pomaga, če imam v kleti dosti dobrega vinca, ko pa ničesar prodati ne morem!“ — Ja, dragi moj, sem si mislil, kdo bode pa tudi po kaj tukaj gori hodil, ako sem sam komaj to blato prebrel. Nikdar še nisem po takem blatu hodil! Ako si sami pote zapirate, po kojih bi lahko kaj izvozili, potem je lahko slaba za krajcarje. Popravljajte si ceste, skoplajte jarke, napravite mostove, da vam ne bo prek ceste voda drla in posipljite jo prav na debelo s prodom. Dokler tega ne boste storili, ne bode noben kupec rad k vam prišel; vsak bode raje šel malo dalje na Bizeljsko, kder vendar lahko svoje kupljeno vince po lepi cesti pelja. Kdo bi se upal s konji na tako cesto, kakor je baš ta od Golobinjaka proti Žusemu; vsaj še vol ne more brez nevarnosti po njej iti. Zvedel sem, da ste pred četririmi leti Veraška in Virštajnska občina pridno začele bile cesto popravljati, da jima je bil štajerski deželni odbor 200 fl. v podporo za cesto dal; ali sedaj že dve leti se nihče niti dotaknil ni dela za popljšanje ceste. Kar se je prej storilo, to se je zdaj zopet zamarilo. Najslabši kos ceste je prvi od Golobinjaka, ki spada k občinam Golobinjak-Imeno in Verače. Prva občina celo nikdar ni popravljala svojega dela ceste in tudi ni hotela, a vendar jih